

Redacció i Administració
Perla, 2. — Reus
Telefon núm. 168
NO'S RETORNEN ELS ORIGINALS
ENCARA QUE NO'S PUBLIQUIN

FOMENT

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
REUS. . . Ptes. 1'50 al mes
Fora. . . 4'50 trimestre
Extranjer. . . 9'
Número solt 5 cèntims
Anuncia a preus convencionals

Portaveu oficial en les comarques tarragonines, del partit d'Unió Federal Nacionalista Republicana

ANY VIII. REUS, diumenge 30 de Març de 1937 Núm. 75

GRAN HOTEL DE LONDRES

ESTABLIMENT DE PRIMER ORDRE
LUXOSOS HABITACIONS
QUARTO DE BANY I DUTXA

AGUSTI CASANOVAS
Coixes a tots els trens — Plaça de Prim - REUS — Telefon núm. 29

SALO DE LECTURA, PIANO I VISITES
SERVEI DE GRAN LLUIMENT
PER A BANQUETS

MUNDIAL PALACE

COBERTS DESDE 3'50.--RESTAURANT INSTALAT FRENTE AL MONUMENT DE COLON.-TELEFON 76.--BARCELONA

Tots els dies de 12 a 3 concerts.—Els divendres plat del dia sopa BOUILLEBAISSE. Dissapte menú corrent i vegetarià.—Gran menjador per a 500 comensals.—Espléndida il·luminació.—Servei esmerat.—Cuina selecta.—Perruqueria i banys.

La pobresa espiritual d'Espanya

Els diaris madrilenys i un de barceloní, "El Progreso", venen aquests dies amb una alegria extraordinària: havien descobert, —ja era hora!— que als Estats Units cada dia s'estudiava més el castellà—l'espanyol, diuen ells,— i això era motiu de goig patriòtic. Sobre aquest fet, que no és d'ara, sinó de molt de temps, els periodistes madrilenys aixecaven un gran castell de vitalitats i d'influències espanyoles damunt aquell poble fort i vigorós que és el Nord Amèrica.

Si'ls escriptors madrilenys sabessin alguna cosa de lo que passa fóra de la Porta del Sol, no se n'alegrarien d'aquest increment que pren la llengua castellana en les Universitats i en les escoles iankis. Precisament això és una mostra de la conquesta que aquell país està fent de tots els pobles que un dia foren dominats per Espanya.

No s'alegrin, doncs, els escriptors patriòtics, que no és senyal d'imperialisme espanyol, sinó tot lo contrari, lo que ells saluden com una resurrecció de la patria hispànica. No volen els iankis —fóra d'un petit nucli d'estudiosos que per aquest cas no compten—tenir el castellà com un instrument per a enterar-se de lo que pensen els savis espanyols, per a relacionar-se amb la migrada intel·lectualitat espanyola, per a rebre'n una influència espiritual. Volen el castellà per a dominar comercialment l'Amèrica, per a imposar-li el seu sentit de la vida i la seva civilització, per a destruir lo poc que'ls queda d'espanyol.

Ja son crescutíssimes i importants les relacions de tots ordres que'ls Estats Units sostenen amb les Repúbliques centre i sud-americanes. Per a vergonya de la política d'Espanya, aquest poble nort-americà, sense llaços espirituals amb les altres Repúbliques

d'aquell continent, sense lligams de raça, de llengua, de civilització, és per a aquelles lo que Espanya no ha pogut ésser ni serà mai. Però, què d'estrany té això, si qualsevol gran nació europea exporta quatre o sis vegades més que Espanya an aquells països, si l'influència francesa o anglesa hi és enormement més grossa que no pas l'espanyola?

Aquest estudi del castellà pels iankis no deuria alegrar, doncs, als periodistes de Madrid. Però ells no saben gran cosa de lo que passa al món; amb l'art de confectionar articles que no son més que frases llampants sense contingut ideològic, ja'n tenen prou per a passar per eminències. Per què cal, doncs, estudiar i enterar-se?

Un escriptor que és una honrra excepció en això, perquè escriu amb idees i amb estudi, en Josep Maria Salaverría, que's troba a Buenos Aires fa molt de temps, escriu en un diari tant espanyolista com "El Imparcial", aquestes ratlles que confirmen aquesta desgracia d'Espanya, de tant pobre mentalitat i tant migrada civilització, que després de treure les armes d'Amèrica, no pot fer-hi romandre el seu geni i la seva influència espiritual.

"La tradició española carece, pues, de importancia en estos pueblos, sobre todo en los que son visitados por la inmigración. No hay que pensar en el odio, existe sencillamente, desvío e indiferencia. Miles de argentinos visitan Europa, y sólo unos pocos se aventuran a pasar por España. Se comentan los hechos, los inventos, las Asociaciones, los planes, d'estudio, los mil detalles europeos; nunca se oye referirse a cosas de España. Se conocen línea por línea a los literatos franceses y aún italianos, y, en cambio, hay una supina ignorancia de nuestros escritores. Personas cultas y bien intencionadas me declaran continuamente que no han leído nuestros novelistas de talla. Un autor dramático, doctor eminente y amigo de España, que fué a Madrid con la Embajada argentina extraordinaria, decía no conocer a Campoamor ni

siquiera de nombre... Considerese bien estos detalles, que dan la medida de todo el enorme distanciamiento espiritual."

Comentem això els escriptors madrilenys i vegim lo que és Espanya per a Amèrica, després de cent anys curts d'acabar-s'hi la seva dominació. Aquesta és la veritat i no la falsa interpretació que donen al fet de que als Estats Units s'estudia el castellà.

El Kala-Azar infantil a Espanya

Aquest assumpte es el primordial de la conferencia que dimars vinent donarà el doctor Pittaluga en la sala d'actes del Centre de Lectura, en obsequi al Col·legi de Metges d'aquesta ciutat que ja de fa molt temps tenia demanat l'honor d'una lliçó científica al reputat Catedràtic de Parasitologia de la Facultat de Medicina Central.

El descobriment de l'existència de focus d'aquesta malaltia en la provincia de Tarragona, ha donat motiu a l'il·lustre metge, de pugner complaurens als que som admiradors de sa cultura científica, principalment en l'ordre de la vida microscòpica i d'investigació experimental.

Prova ben bé aquesta "valua" del doctor Pittaluga, el fet de que es ell qui ha fet la macabrica troballa; macabrica, perquè tracta d'una malaltia dels infants fatalment mortal, en la que s'emmerleixen en una intensa palidessa el ventre se'ls infla desmesurada i progressivament, el fetge i sobretot la melsa adquireixen proporcions verament descomunals, la febra no'ls deixa fins a la mort; abans de la que moltes vegades se presenta una gangrena de la boca.

Es responsable d'aquesta malaltia un microbi anomenat Leishmania infantum, que's troba en quantitats enormes en la melsa dels nens atacats o morts ja per la terrible malura.

Primer se tenia coneixement de la existencia de la malaltia a l'India; posteriorment fou trobada en les costes mediterrànies d'Àfrica, d'Itàlia i de Grècia; a l'any 1911 se'n descobriren 3 o 4 casos a Portugal. Aquestes localitzacions de la terrible malura despertaren en el doctor Pittaluga les sospites o més que sospites la creença de que a Espanya i sobretot en la regió levantina devien haver-hi casos de Kala-Azar.

Efectivament, la creença del professor està avui confirmada. Mercès a la

cooperació investigadora dels seus col·legues senyors Torredemé, de Perelló, i Vila, de Tortosa, s'ha pogut veure al microscopi en l'Institut d'Alfons XIII, Leishmanies en bocins de melsa d'infants malalts, de Perelló, en quin poble—ara aclarida la qüestió—resulta que han mort d'aquella malura, en 6 anys, 42 nens de pit o a poca edat.

Es actualment objecte de predilecta atenció del sabi parasitòleg, l'investigació i estudi dels medis de propagació del mal als nens. Nicolle creu que'ls gossos pateixen aquesta malaltia que es transmesa per les puces, per modo semblant a les terciànes que ho son pels mosquits, i una mortal malaltia nomenada de la sòn, (exclusiva dels negres d'Àfrica) ho es per unes mosques nomenades glosines o tsé-tsés.

Curiosíssimes son aquestes coneixences de la manera de transmissió de malalties, que estan fent una revolució en les ciències mèdiques i sobretot en l'art de curar, puig moltes malures contra les que no existeix un remei propi, específic, i fins posseint-lo com ocorreix amb les febres, seran a bon segur i son ja avui eficaçment combatudes fent acció en el sentit d'impedir la propagació, privant als germens o microbis, dels medis vectors o de transmissió de que necessiten per a invadir nous cossos humans, on vivint-hi produeixen malaltia.

A bon segur que en sa conferencia, el doctor Pittaluga ens farà conèixer quelcom de lo molt que sab sobre aquesta materia de la transmissió de malalties contagioses, principalment de les febres palúdiques per medi dels mosquits, sobre lo que's fets estudis de benedictí, per lo que sab detalls, fonaments i minucies verament maravellosos i de suggestivament coneixença.

Nostra salutació respectuosa per al distingit hoste, i mercès mil al Col·legi de Metges perquè ens haurà proporcionat unes hores de ganança pugnent sentir en el Centre de Lectura la veu d'aquel sabí que fa ja més de deu anys escrivigué en son àlbum, frases d'alta consideració i estima per als que van allí a trobar el dolç consol de l'instrucció en les hores que lliura els deia el quotidià treball.

P. B.
D'ORIENT
La caiguda d'Adrianópolis
Impressions del combat
Telegrafia en Ludovic Nadeaud al "Journal", de Paris, el dimars a la matinalada, desde Mustapha-Pachá:

«Un huracà de ferro i de foc se desencadena sobre Adrianópolis desde ahir vespre. Mil cincents canons búlgars i serbis tronon rabiosament, i els pobles trontollen en un radi de 10 kilòmetres. L'horitzó roig, l'horitzó ubriac de sang, s'esfuma entre les flames i la fumera, i llença udols de mort. El cercle dels assaltants s'estreny a l'entorn de la gran fortalesa turca que torna cop per cop.

«La lluita es particularment furiosa tot al llarg d'un ampli sistema fortificat que, exactament a l'Est d'Adrianópolis, cobreix la ciutat en direcció de Nord a Sur.

«Els forts d'Aivas-baba-tabié i de Tsch-Tepé han sigut ja presos. La primera línia de defensa de la plaça està rompuda, però el cinturó de forts propers a la població estarà encara intacte a l'hora que telegrafia; amb tot, sembla que l'instants solemne s'acosta.

«Amb l'ombra que plana, sembla que la terra llensa an-crit sord. Al fons de la nit tràgica sembla endevinar-se el resultat de la lluita; sembla que's llegeixi en l'avenç de les columnes de foc, en les reverberacions fulgurants, en les flames marades, en les deflagracions. El cel, com si fos devorat pels brasers de cent mil fornals, sembla ploure lava incandescenta.

«D'aquesta immensa claror de forn, llisors més vives, flames d'argent fulgüren rítmicament com raigs alternatius de fars. Son les descàrregues dels canons que calen la nit amb els seus llamps. Qualsevol diria que milers de espases enormes se barregen i fopen en una lluita de titans, reflexant la claror d'una lluna fantàstica.

«La batalla segueix. De les relacions dels ferits que trobo né dedueixo que es imminent el desenllaç grandios. Enorme columna de fum pugon de la ciutat situada a la que m'acosto de mica en mica.

El desastre de Chataldja
Mentres se desenrotllaven les operacions a l'entorn d'Adrianópolis, les divisions de la vanguardia búlgara de Chataldja, rebren ordre de pendre l'ofensiva contra les forces turques. L'atac comença simultàniament a Chataldja i a Adrianópolis i durà el 24, el 25 i el 26 de març. Durant aquestes operacions se comprovà que'ls turcs oposaven a la vanguardia búlgara 5 divisions d'infanteria i una brigada de cavalleria opoïada per l'esquadra del mar de Marimara.
La vanguardia búlgara, seguint irrestiblement la marxa avant, ocupà la línia Arnaut-Keni-Chataldja Gen-Kens i els turons a l'Est de Akalan, Kalifa-Keni, Sofas-Keni i Osmanti.
Les divisions turques, constantment

rebutjades, anaren reculant cap a la línia principal de Chataldja, baix la protecció de l'artilleria grossa.

Al matí del dijous, 27, havent-se esvaït la boira, els búlgars recomensaren l'atac amb un violent foc de canó. Poc després els turcs evaquaven Chataldja i fugien de Kadi Keni. Aquesta fugida fou un veritable desastre. Els turcs abandonaven 200 morts i 74 ferits i's replegaven en desordre cap a Constantinopla.

I mentre tant, a Constantinopla hi ha lluites enconadíssimes per si s'ha d'usar el calendari grec o el gregorià...

Etales del siti

Després del combat de Jurac, prop del riu Maritza, el dia 22 d'octubre, i comptant amb la demoralització que havia d'haver produït, el general Ivanoff començà l'atac d'Adrianópolis a darrers d'octubre, s'apoderà d'alguns llocs avengats de la plaça i va fer recular les tropes turques a redós dels canons dels forts principals.

Desde aquell dia la situació esdevingué estacionària.

La guarnició de Adrianópolis estava constituïda per la X divisió activa, el IV cos d'exèrcit otomà, reforçat per tres divisions de reservistes de la segona categoria, mobilitats, formant un conjunt de 50.000 homes, compres les tropes especials d'artilleria i enginyers.

Hi havia 182 canons de plaça, 350 canons de montanya, 72 de diversos calibres i 500.000 kilos de fil-ferro per a les defenses artificials.

Totes les obres que formen el clos de muralles i forts a l'entorn d'Adrianópolis havien sigut restaurades i reforçades desde 1905.

Els forts de l'indret N. O. E. s'havien restaurat amb parapets d'obra a prova de bomba i amb cúpules cuirassades. Per aquest motiu, com llegim en els telegrames, no es per aquest indret, sinó per l'E., que els exèrcits sitiadors han atacat més seriosament, ja que els forts de Topiula, Yildiz, Jevizlik, Kur-Chesme, Kestanlik, Devkonu i Aivaz-Baba, del cantó E., eren menys potents que els altres.

L'encerclament complet d'Adrianópolis trigà molt de poder-se fer. Fins al començ de la segona quinzena de novembre les poblacions del sector S. E. pogueren lliurement fer entrar llur bestiar i tota mena de provisions a la ciutat assetjada. Es aquesta l'explicació de que la guarnició i població hagin pogut resistir tant de temps.

De manera que el veritable siti de Adrianópolis ha durat desde el 15 de novembre de 1912 al 26 de març de 1913, o siguin 131 dies.

El Comitè Republicà Radical ens ha cursat dues convocatories per a reunions celebrades i que s'han de celebrar al casino del carrer de l'Hospital.

Ens sorprèn en grau extraordinari que aquell Comitè, que està tant íntimament lligat amb un setmanari que ha fet contra la nostra política campanyes que no volem calificar; hagi desmentit la opinió del seu portaveu considerant-nos en condicions per a contribuir a un acte de marcada significació lliberal i republicana.

Ne prenem nota; però de la mateixa manera que acullim amb el més humà despreci les campanyes d'aquell periòdic, no devem, per una qüestió de dignitat, correspondre al convit que se'ns fa. La conducta dels aliats del possibilisme envers nosaltres d'un quant temps en aquesta part, ha aixecat una muralla tant alta entre ells i nosaltres que únicament per a una acció de definitiva transcendència descendirem a fer amb ells acció conjunta.

Passarem en silenci la primera convocatoria i hi hauriem passat

també la segona, si un deber de consideració envers altres entitats que han sigut convidades, no'ns obligués a donar-los-hi clara explicació del perquè no concorrem a les reunions que se celebren al Casino del carrer de l'Hospital.

Els nacionalistes republicans complim sempre amb els nostres deures. No'ns quedem mai curts en la defensa dels nostres ideals. Quan tothom callava per temença a les repressalles, en moments veritablement anguniosos, FOMENT seguí defensant amb tot braó la causa de la llibertat i per a fer-ho no necessità per a res el concurs dels radicals. Podem, doncs, conservar recatadament el nostre pudor que'ns veda acceptar contactes amb els qui tant ens han ofès, perquè no és amb actes aparatosos com sabem defensar la santa causa de la llibertat i de la república.

A la Joventut Nacionalista Republicana de Reus

Salut!

Acabo d'enterar-me pel bon missatger FOMENT que vos heu constituint en organisme polític. Veig que per fi, aquelles hores febroenses en que quatre companys treballavem ja en aquesta idea, han donat el seu fruit. Doncs he vist amb força plaer la vostra realització, perquè'm dia ben eloqüentment que aquest nucli d'ardits joves nacionalistes, sabrà posar ben alta la senyera de la patria i abrandarà els cors dels homes amb les seves ansies de llibertat. Així sol, constitueix per sí un triomf per a la causa catalana.

En aquests moments crítics per que atravesa la política general espanyola, convé ara més que mai, que la nostra Catalunya, amb els elements defensors de la seva causa, se trobi ben forta, disposta sempre a mantindre protestaria de «tot allò» que de les disbauxes dels «de dalt» puguin ofendre-la i befar-la. I amb qui pot comptar, sinó amb aquestes forces noves, que amb el foc del ideal escometen al monstre sense reparar en el perill!

Malgrat els programes dels partits polítics estar continguts per l'essència del radicalisme en la solució dels problemes polítics i socials, son els més els homes que be prou se senten identificats amb aquelles aspiracions, empró que pels desenganys que s'han rebut en els capdavanters de la política, tots ells resten inamovibles, amb el cor batejant, en l'interior de ses llars, i allavors, als que ens hem llençat en cos i ànima a lluitar pels ideals aquells, que son els nostres, ens fa estrany que hi siguem tant poca a les files, però ben analitzada la cosa, se troba la conseqüència amarga. I qui té de ser l'esperança d'un nou despertar en aquestes ànimes decaigudes? Nosaltres joves, els que som una garantia de puresa, els que amb la febra d'un ideal, portem les nostres vides allà on fassin falta; els que sentim amb el cor i no pensem gaire amb el cervell en els moments perillosos.

I aquesta es la vostra gestió, estimats companys, si volen veure com les files del Nacionalisme Republicà de cada dia van engroixint-se.

Mantingueu-vos sempre enérgics amb l'enemic, sense que, per xò, tingueu de descendir en el terreny de les baixeses humanes. No temeu, si el cor vos hi empeny, l'afrentar qualque perill, i si quiscú dels dels vostres falta a la més lleu conseqüència d'austeritat política, aparten-lo immediatament del vostre costat, perquè ay! de la seva taca que corre, corre, i s'estén ràpida com taca d'oli.

Sols així arribarem a conquerir la confiança del poble i així solament, farem un bé a la causa de Catalunya i a la Llibertat.

Tot lo demés; clams estridents de miting, crits angustiosos, son ja fora de lloc i temps, doncs encara que les masses, les més, se deixen explotar la bona fe, creieu que no es una obra sòlida la que's realitza; té tanta virtut com una bombolla de sabó o com un nuvol d'estiu.

Lo que fa fort an als partits polítics es la conseqüència, la perseverancia i la serietat dels homes que'ls componen. Penseu que si una falta cometeu, encara que sigui en l'ordre privat, vos dirán que perteneixen a tal o qual partit, i es aquest qui'n reb les conseqüències.

Vinguen conferencies i actes que puguin fer a novells nacionalistes ben conscients, que perduri en les fondaries de ses entranyes, les conviccions que li hagin arrelat!

I ja que estic condemnat a viure tant allanyat de vosaltres, deixeu-me que acabi aquestes ratlles estampant com a final les següents paraules que'm surten del cor: Visca la Joventut Nacionalista Republicana! Visca Catalunya i la Llibertat!

J. PAPASEIT MONTSENY.
Assumpció (Paraguay)-27-2-13.

Informació Local

Rectificació del Cens electoral

Pròxima la fetxa en que deu verificar-se la rectificació del Cens electoral, el Foment Republicà Nacionalista ha establert en el seu domicili social una oficina encarregada de cursar les inclusions i rectificacions que se sollicitin, a la qual poden acudir tots els ciutadans majors de 25 anys que tinguin dret a ser incloses en el Cens electoral.

Hores d'oficina: de 2 a 4 tarda i de 9 a 12 nit.

Entre'ls artistes que citarem en nostra edició d'ahir com a principals parts de la companyia de sarsuela i opereta que actua en el teatre Fortuny, ometiem el nom del millor i de més rellevants qualitats, el baríton senyor Fernandez (M.)

No obstant i veures a totes llums que la omisió era involuntaria, ens en sincerem per a satisfacció de l'interessat i el públic que'ns llegeix.

Pel ministeri d'Instrucció pública se ha aprovat l'arreglo de l'edifici escolar de l'Ajuntament de Cornudella.

Representants de diferents partits polítics celebren aquests dies reanions a les Cases Consistorials, per a posar-se d'acord en la rectificació del Cens electoral, que ha de tenir lloc properament en compliment de la llei.

Fabrica de Gorres. - Isidre Pons participa a la seva nombrosa clientela haver traslladat el seu despatx del carrer de Boule núm. 9 al carrer de Monterols 18 i Galíó núms. 7 i 9.—Reus.

Aquesta nit, en la recreativa societat La Palma, se representarà per primera en aquella societat, els celebrats drames del «Teatre Gran Guinyol», que porten per títol: «Passa la Ronda» (dos actes) i «Sabotages» (un acte).

Acabarà tant bonica vetllada amb l'acostumat ball de reunió, en obsequi a les senyoretas.

El jutjat d'aquesta ciutat interessa la busca i captura de Francesc Alvarez Salan, veí de Reus, processat pel mateix jutjat per mèrits de causa per estafa.

nostra ciutat, el bon amic i distingit correligionari, l'advocat don Magí Isern, al que tinguem el goig de saludar.

Doctor A. Tort Nicolau

Especialista en parts y enfermetats de la dona.—Ex quefe de la Maternitat y Inclusa de Madrid

Consulta de 5 a 9 en son Consultori, arraval de Sant Pere, 45, principal.—Consulta de 11 a 12 y de 3 a 5, plassa de Prim, 6, segóu.—Teléfon 78.

Ha celebrat sessió la Comissió provincial, despatxant els assumptes de tràmit i acordant reunir-se en el mes de Abril pròxim, els dies 11 i 25.

En les sessions de varietats i cinematògraf que avui se celebraran en el «Kursaal de Reus», hi pendrà part el notable duo serio-còmic «Los Milanta», quins artistes presentaran en aquesta població son original i exclusiu repertori.

En el programa de cine hi figuraran les cintes de més interés últimament produïdes.

Ha pres possessió del càrrec d'inspector de Zona de primera ensenyança de aquesta provincia, don Josp Piñol Mirada, procedent de la provincia de Viscia i alumne de l'Escola superior del Magisteri.

Les composicions que ha rebut el Consistori dels Jocs Florals de Barcelona optant als premis oferts en el present any, ascendeixen a 287.

Se necessiten noies i un aprenent. —Fabrica de caps de cartró, arraval baixa de Jesús, 45.—Francisco Xanxo.

El proper divendres 4 d'abril farà sa presentació el Quartet Beethoven, en el saló d'actes del Centre de Lectura amb un escollit programa que publicarem en una de nostres properes edicions.

L'esmentat Quartet lo for en els joves Joan Cogul (violí), Marián Grases (viola), Francesc Vergés (violoncel) i Pau Josep Bartlí (piano).

Durant el matí d'ahir plovisquejà quasi sense interrupció. Cap al mig dia començà el canvi de temperatura, i a la tarda sortí el sol sense quedar probabilitats de nova pluja.

Han sigut designats el capitá de corbeta don Eugeni Pasquin i el tinent de navili don Gaietà Marabado per a que, en unió del capitá de fragata don Gran Armijo i els de corbeta don Eugeni Montero i don Josep Fita, formin una Junta d'estudis de rehabilitació del port de Tortosa i navegació de l'Ebre.

Amb les funcions d'avui, se despandeix de nostre públic la companyia de sarsuela i opereta que actua al Teatre Fortuny.

Les obres que's posaran en escena son les següents:

Tarda, a les 4, «La veda del amor», i a dos quarts de 6, «Molinos de viento» i «Los cadetes de la reina».

Nit, a les 9, comiat de la companyia.

Se posarà en escena la preciosa opereta en 3 actes, «La princesa del dollar» i la obra de gran éxit, «Los cadetes de la reina».

No dubtem que avui nostre primer coliseu se veurá molt concorregut.

BORRAS-DENTISTA Mercadal, 13. REUS

L'arrendament dels tranvies de Barcelona, del qual varem donar oportuna noticia, ha sigut aprovat per l'assamblea que celebraren a Bruselas el dia 17 de l'actual les societats que presideix el financier Dr. Pearson.

De les oficines electorals del Foment Republicà Nacionalista ens recomanen que fem públic que les llistes d'inclusió al Cens electoral, obertes en nostra entitat política, se tancaran definitivament el dia 10 del pròxim mes d'abril.

El president del Consell de ministres, senyor comte de Romanones, ha dirigit un telegrama circular als governadors civils, demanant-los que recomanin als regidors que s'abstinguin de tractar en les sessions dels Ajuntaments, qüestions polítiques.

Aquest matí, a les deu, se celebrarà en el Centre de Societat Obreres d'aquesta ciutat una reunió convocada per la Societat d'Agricultors de Riudecols amb objecte de tractar de la constitució d'una Federació Provincial d'Obrers del camp.

VERMOUTH demanealo en totes parts sech y dols MAYNER Y PLA.

En vista de l'èxit que ha tingut la implantació del giro postal, el ministre de la Governació ha demanat que s'ampliï a un milió el crèdit de 500.000 pesetes concedit per a aquest servei.

Amb aquest nou crèdit, s'ampliarà el crèdit postal a Espanya i's procurarà estendre'l a l'extranger.

Avui tarda i nit se celebraran en el concorregut cinematògraf Sala Reus escullides sessions, en les que s'hi projectarà un variat programa de pel·lícules de la casa Pathé.

El recaudador d'arbitris municipals fa públic per medi d'edictes que'l dia 1 d'abril començarà a cobrar-se a domicili el repart veinal, i acabarà el dia 20.

Les oficines recaudadores permanerán obertes al públic durant dits dies de 9 a 13 i de 16 a 19.

Donya Rosa Segarra.—Mevadora amb Reial títol. Ofereix els seus serveis.—Carrer de Jesús núm. 2, segóu.

A conseqüència de les darreres pluges i amb motiu del mal estat del pis dels carrers per on havia de passar la professó d'avui, si aquesta se celebra, se'ns prega fem públic que'l curs serà sortint de l'iglesia de Sant Pere, pels carrers Major, Monterols, plaça de Prim i carrer de Sant Joan a l'Hospital, desde dit punt seguirá pel carrer de St. Joan, plaça de Prim i carrer de Llovera a la Presó i desde allí retornarà a dita iglesia pels carrers de Llovera, Monterols i Major.

Ha desaparegut per complet l'epidemia de glosopeda que durant l'any passat causà tanta estragos en el bestiar d'alguns pobles d'aquesta comarca.

ESPECTACLES

TEATRO FORTUNY

Gran Companyia de sarsuela i opereta dirigida pel primer actor Josep Fernandez i el mestre concertador Martí Conti.

Funcions per a avui.—Tarda: a les 4, «La veda del Amor»; a dos quarts de 6, «Molinos de viento» i «Los cadetes de la reina».

Nit.—Despedida de la companyia.—«La princesa del dollar» i «Los cadetes de la reina».

A les 9.

PREUS DIARIS

Palcos platea sens entrades. 14.—Ples. Id. principals sense id. 7.— Id. segón pis sense id. 4.— Butaca platea ab entrada 2.— Id. d'aniteatre ab id. 175.— Lluneta de segón pis ab in. 1'50.— Entrada a Localitat 0'78.— Id. al Paradis 0'47.

L'impost del timbre a càrrec del públic.

SALA REUS
Escullides sessions de cinematògraf tots els dijous, dissabtes i dies festius.

KURSAAL DE REUS

Grans sessions de cine per a avui. Exit del notable duo serio-còmic «Los Milanta». Artistic i abundant programa de pel·lícules. Sessions tarda i nit. Prans i hores de costum.

Informació comercial diària per a FOMENT

Preus corrents del dia d'ahir

Cereals y llegums

Biat.—Aragó superior a 19'— ptes. los 55 kilos.	
» » mitjà a 17'50 » » »	
» horta a 15'50 » » »	
» Comarca a 13'— » » »	
Ordí.—Aragó a —'— » quartera.	
» Urgell a —'— » » »	
» Comarca a 10'50 » » »	
Meresch.—Aragó a —'— » » »	
» Comarca a —'— » » »	
» Extranger a 20'— » los 100 kilos.	
Faves.—Comarca a 15'— » quartera.	
Favons.—Comarca a 14'— » » »	
» Andalusia a 30'— » » »	
» Valencia a —'— » los 100 kilos.	
Burdanyes.—Comarca a 16'— » » »	
Fesols.—Comarca a —'— » » »	
» Urgell a —'— » » »	
Garrofes a 26 rals quintà.	
Situació del mercat. Sostingut.	

Farines y despulles

Farina de 1.ª a 43'— [ptes sach de 100] kilos	
» redona a 41'— id. id.	
» 2.ª R. a 33'— id. id.	
» 2.ª B. a 30'— id. id.	
Farineta a 19'— ptes. lo sach de 70 kilos.	
Tercerilla a 16'50 id. lo sach de 70 id.	
Trita a 20 rals lo sach.	
Segó a 22 id.	
Situació del mercat. Sostingut.	

Esperits

Destilats a vapor de 95 a 96 graus a 180 ptes.	
Id. de 94 a 95 » » »	
Rectificat de 96 a 97 » » »	
Desnaturalisat de 88 a 90 » » »	
Situació del mercat. Segueix dominant la calma en aquest ram, sostenint-se'ls preus per no fabricaren de vi.	

Vins

Negre superior de 6 l/2 a 7 l/2 rals gran.	
Id. corrent de 6 a 6 l/2 id.	
Blanch superior de 6 l/2 a 7 l/2 id.	
Id. corrent de 6 l/2 a 7 id.	
Rosat de 6 l/2 a 7 id.	
Misteles.—Negra de 50 a 55 ptes. carga	
Blanca, de 48 a 52 id.	
Granatxa, de 50 a 55 id.	
Moscateil, de 60 a 65 id.	
Situació del mercat. La disminució de negocis que com tots los anys té lloc en aquesta época, continua notantse certa fluixetat en les cotitzacions, operantse poc.	

Ametlles

Mollar en crosta a 61'— ptes. sac 50 Ks.	
Esperansa 1.ª en gra a 117'50 » qq. 41.600	
» 2.ª a 112'50 » » »	
Comú del país a 110'— » » »	
» d'Aragó a 110'— » » »	
Llargueta a 117'50 » » »	
Planeta a 135'— » » »	
Situació del mercat. Sostingut y molt sollicitat.	

Avellanes

Garbellada a 47'— ptes. sac 58'4 kilos.	
Propietari negreta a 47'— » » »	
» embarc a 44'— » » »	
En gra 1.ª a 74'50 » quintà 41'600	
Id. 2.ª a 73'— » » »	
Situació del mercat. Flux per manca de demandes.	

Olls

Fi d'Aragó de 23'— a 24'— ptes. canti 15 kg.	
Fi d'Urgell » 22'— a 23'— rals cortà 3'75 »	
Fi del Camp » 22'— a 23'— » » »	
Segona bo » 18'— a 19'— » » »	
Classes fluixes » —'— a 17'— » » »	
De remolta vert » 90'— a 95 ptes. carga 115 kg.	
De remolta groch » 92'— a 98 » » »	
Los olls nous d'Aragó y del Camp son molt defectuosos y cucats valen de 17 a 18 pessetes los 15 kg., los nous d'Urgell valen de 17 a 18 ptes. los 15 kg. los dolents o signi d'olives de terra y de 22 a 25 ptes. los superiors.	

Pesca salada

Bacallà:	
» Islandia Faxa a 49 ptes. los 40 k.	
» Id. primerra 48 » » »	
» Id. segona 45 » » »	
» Id. Libro sup. 48 » » »	
» Id. mitjà 45 » » »	
» Id. Negra 1.ª a 46 » » »	
» Id. id. 2.ª a 45 » » »	
Nota.—Son molt escasses les existències i per notícies d'origen se creu que tindrà tendència a l'alça.	

Sardines

Viveros superiors a 37 ptes. miller.	
Cariños id. a 37 » » »	
Ayamontes 3E a 28 » » »	
id. 4E a 28 » » »	
id. 5E a 30 » » »	
id. extra a 31 » » »	
id. extra D a 33 » » »	

Tunyines

En les places de Tarragona i Reus l'existència es nula, l'única que compta amb aquest salat es Valencia, coisant-se:	
Serra a 185 duros la bota.	
Trone a 165 » » »	
Descarregament a 170 » » »	
Descarregat a 165 » » »	

Morrillos a 90 » » »	
Cuas a 90 » » »	
Sangatxo a 60 » » »	
Espineta a 56 » » »	
Pells a 45 » » »	
Trenc de Camaries a 140 » » »	

Congre: Diferentes marques i frescura, venent-se desde 24 duros a 30 els 40 k.
Peix-palo a 86 ptes. els 40 kg.
Tripes de bacallà, noves a 25 duros id.

EDUARD RECASENS

Corredor de Comers Colegiat
Arraval Santa Agna, 55.—Teléfon 108

ORDRES DE BORSA

Cotitzacions diàries, dematí y tarda.—Operacions a plas ab cambis en ferm

Interior.	84'37
Norts.	104'30
Alacants.	102'35
Orenses.	27'05
Andalusos.	65'80
Banc Colonial.	—'—
Rio Plata.	—'—

BORSA PARIS

Norts.	482'—
Alacants.	472'—

CAMBIS EXTRANJERS

Barcelona: Francs. 8'65. Lliures. 27'46	
Madrid: —'—.	—'—

FUTURS DE COTÓ

Ordres pera les Borses de Liverpool y New-York

Cotitzacions diàries.—Follets explicatius

COMPRA-VENDA de paper extranger, de paper de renda (del Estat, obligacions ferrocarrials, Municipals de Barcelona y tots los que's cotisen en la Borsa de Barcelona), y de valors locals.—Intervenció en tota classe d'operacions en los Bancs de la localitat.

F. CABRE GONZALEZ

SANTA AGNA, 19.—REUS

Darreres cotitzacions segons telegrama de la casa

A. MARSANS ROF Y FILLS.—BARCELONA

Interior 4 pEs.	84'35
Amortizable 5 pEs.	—'—
Norts.	105'25
Alacants.	102'40
Orenses.	28'10
Obligacions Fransa 2 l/4.	56'25
Municipi 4 l/2.	95'25
Obligacions Almansa 4 pEs.	93'75
Id. adh.	75'65
Id. Segovias 4 pEs.	93'75
Id. Orenses 80 y 82.	49'75
Id. Roda a Reus.	54'75
Alacants 4 l/2.	102'37
» 4 pEs.	93'—

BARCELONA

Francs.	8'65
Lliures.	27'46

MADRID

Interior.	84'17
Francs.	8'40

PARIS

Exterior.	92'50
Norts.	482'—
Alacants.	472'—

BORSA DE REUS

MONTEROLS, 27

Cotització a Barcelona a les 4 de la tarda

segons telegrama de la Banca Araña

Interior.	84'20
Amortizable	—'—
Orenses.	27'80
Norts.	104'35
Alacants.	100'90
Banc Colonial.	—'—
Banc Vitalici.	—'—
Oblig. 4 pEs Almansa	93'75
Oblig. 2 l/4 pEs Fransa	56'12
Oblig. 3 pEs Orense.	49'75

MADRID

Interior.	84'20
Madrid.	8'60
Paris.	8'70
Londres.	27'45

GIROS

Exterior.	93'—
Interior.	—'—
Norts.	480'—
Alacants.	465'—

Telegrama de la casa A. Lemoine

CAMVIS CORRENTS

donats per la Junta Sindicat del Colegi de Corredors de Comers de la plassa de Reus

EXTRANJERS

Londres 90 d/1.	27'03 din.
Idem 8 d/1.	—'—
Idem vista.	ops. 27'42 »
Paris vista.	8'55 »
Marsella vista.	—'— »
Hamburg vista.	—'— »

VALORS LOCALS

440 Gas Reusense	—'—
525 Industrial Harinera	—'—
700 Banco de Reus de Descuentos y Préstamos	—'—
25 C Reusense de Tranvias	—'—
200 C Reusense de Tranvias privilegiades 5 l.	—'—
400 Electra Reusense	—'—

170 Empresa Hidrotórica	—'—
190 Electro-Química Ternel	—'—
540 Obligacions Manicomio Reusense.	—'—
3000 Manicomio Reusense	—'—
605 Institut P. Mata (2.ª E.)	—'—
605 Institut P. Mata (3.ª E.)	—'—
500 Obligacions Electra Reusense.	—'—

Ferrocarrils

Servey que regeix desde'l dia 1 de Setembre de 1912

De Reus a Barcelona

Surt a las 4'35 per Vilanova y arriba	8'12
» Vilafranca	8'37 (m)
» 6'54	9'2 (E)
» 8'40	13'27 (m)
» 14'13	17'40 (c)
» 17'16	20'34
» 21'32	23'36 (R)

De Barcelona a Reus

Surt 5'50	Arriba 9'21 (m)
» 8'25	» 10'39 (R)
» 9'23	» 12'48 (c)
» 13'5	» 16'26 (ll)
» 15'4	» 19'24 (m)
» 19'50	» 22'3 (E)

De Reus a Falset y Mora

Surt 6'50	Surt 9'12	Arriba 9'58 (m)
» 10'45	» 11'25	» 11'50 (R)
» 13'18	» 14'24	» 14'58 (c)
» 16'30	» 18'57	» 19'47 (m)
» 19'46	» 21'11	» 21'48 (m)
» 22'11	» —'—	» 23'16 (E)

De Mora y Falset a Reus

Surt a las 5'40	Surt 7'20	Arriba 6'46 E
» 6'—	» 9'3	» 8'28 M
» 7'15	» 9'3	» 10'44 M
» 12'17	» 13'11	» 14'3 C
» 17'—	» 16'45	» 20'28 M
» 20'9	» 20'45	» 21'7 E R

De Reus a Lleida

Surt a las 8'22 y arriba a las 11'22 (correu.)	
» 13'35	» 20'05 (m.)
» 17'59	» 22'03 (m.)
» 20'30	» 0'22 (m.)

De Lleida a Reus

Sur 5'30	Arriba 9'46 (m.)
» 16'15	» 20'17 (m.)
» 15'—	» 17'58 (c.)
» 8'29	» 12'59 (m.)

De Reus a Tarragona

Surt a las 7'38 y arriba a las 8'11 (m.)	
» 9'57	» 10'30 (m.)
» 12'35	» 13'07
» 14'08	» 14'45 (m.)
» 18'08	» 18'35 (c.)
» 20'50	» 21'34 (m.)

De Tarragona a Reus

Surt 7'35	Arriba 8'10 (c.)
» 9'00	» 9'35
» 12'29	» 13'06 (m)
» 16'36	» 17'14 (m.)
» 19'25	» 20'03 (m.)

Companya Reusense de Tranvias

Servey de trens que regira desde'l dia 18 de Setembre de 1912

Sortides de Reus

Arraval de Robuster)	
Tren n.º 4 a las 3'30.	Tren n.º 3 a las 4'15
» 6 » 8'18	» 5 » 9'07
» 2 » 10'15	» 7 » 11'15
» 8 » 14'50	» n.º 1 » 15'50
» 38 » 16'30	» 39 » 18'40

Sortides de Saló

» 6 » 8'18	» 5 » 9'07
» 2 » 10'15	» 7 » 11'15
» 8 » 14'50	» n.º 1 » 15'50
» 38 » 16'30	» 39 » 18'40

NOTA.—Desde'l proper diumenge, dia 22 dels corrents, fins nou avis en los dies festius se despatxaran bitllets d'anada y tornada de Reus a Saló a 0'55 pessetes, valeders pera tot lo dia.

Lo tren núm. 4 de les 3'30 surt de l'Estació camí de Saló.

LINIA DE VALENCIA

Surten de Saló pera Valencia.—9'18.—11'15

—17'07 (fins a Tortosa).—9'02.

Arriben de Valencia a Saló.—4'19.—9'17.—15'45.—18'38.

FOMENT

se van a Barcelona al kiosco del LICEO Rambla del Centre

Eduard Recasens Corredor de Comers colegiat.—Intervenció de tota classe d'operacions als Bancs de la localitat.—Compra-venta de paper extranger.—Operacions de banca y borsa.

Arraval de Santa Agna, 55. Teléfon 108

LA HIDRAULICA REUSENSE de EMILI AULÉS

Gran fábrica de mosaics hidráulics

Aquesta fábrica compta a més d'una infinita varietat de dibuixos, en grans existències de rajoles, lo que li permet poguer servir el genre en immillorables condicions de duració i permanència dels colors.

Preus sense competencia.—Camí de Riudoms, 3.—REUS

Borrás-Dentista

Aprovat per la Facultat de Medicina de Madrid

Plassa Constitució (Mercadal), 13, 1.ª, 2.ª.—REUS

Métode nou i sens dolor per a el tractament de les dents.—Dents artificials sense paladar, ganxos ni ressorts deixant el paladar enterament lliure.—Construcció de dentadures de tots sistemes.—Especialitat amb extraccions sensé dolor i corones d'or i porcelana.

Preus econòmics

Consulta: A Mora

ENOFOSFORINA

Reconstituient el més efíca i ràpid per a les convalescències i agotament. Retorna l'apetit, el benestar i l'alegría. Es tónic cerebral perquè remineralitza la **MATERIA GRIS** donant-li vitalitat i energía.

Se ven a tot arreu i a casa de l'autor

Farmacia Serra

Arraval de Santa Agna, núm. 80; i **Farmacia Nova** de N. Batalla - Portal Jesús

REUS

IBARRA i C. Stat. en Cmta. **SEVILLA**

LINIA REGULAR DE GRANS VAPORS

Tots els dijous sortida fixa del port de Tarragona per a València, Alacant, Cartagena, Almería, Málaga, Cádiz (admetent càrrega per a Ayamonte i Isla Cristina), Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarcía-Carril, Corunya, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasajes i San Sebastián. — Servei ràpid eventual per a Galícia i Nord d'Espanya amb escales a València, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Corunya, Santander i Bilbao, emplantant solament 14 dies en el viatge. — S'expedeix coneixement directe pera Larca i Sant Esteva Pravia amb trasbort al vapor "Luarea núm. 3," i per a Dunquerque als vapors de la Companyia Francesa "Dennis i d'Anzin".

Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca

Unic servei fixe i setmanal per a Cette i Marsella tots els divendres

PROXIMES SORTIDES

Per a la Costa d'Espanya			Per a Cette i Marsella		
Mars	20	Vapor Cabo Toriñana	Mars	21	Vapor Cabo Peñas
"	27	" Corona	"	28	" San Sebastián
Abril	3	" Peñas	Abril	4	" Quejo
"	10	" S. Sebastián	"	11	" San Martín
"	17	" Quejo	"	18	" Oropesá

Per a més informes, al consignatari a Tarragona: En MARIAN PERES. - Real, núm. 32. - Telefon núm. 45.

Para seguir en buena salud:

Purificada
Regenerada
Fortificada

VUESTRA SANGRE

DÉPURATIVO RICHELET

Todos los que son dueños de su Salud, aunque no padeciendo ninguna enfermedad, deben de tomar dos ó tres veces por año, el tratamiento del Dépurativo Richelet.

Este precepto no se debe nunca poner en olvido.

DEPÓSITO GENERAL Y VENTA.—Droguería de D. Francisco Loyarte, calle de S. Francisco de Loyola, 9, San Sebastián.—Venta en Reus: Farmacias de A. PUNYED y A. SERRA.

EL BRUCH

Domicili social: Concepció, 14. **REUS.** L'unió fa la força

Fi de l'Associació.—L'Associació EL BRUCH, permet crear i constituir un dot per als fills, una herència per a la família i en particular un capital per als matrimonis que pensin en el dia de demà en que la soletat d'un dels dos pot causar-los la misèria. Els sollicitants deuen tindre en compte que sols abonant en els quatre primers mesos del seu ingrés una módica quantitat i per a gastos d'administració, podran assegurar un capital de 1.000 a 50.000 pessetes a base del verdader mutualisme.

TOTS PER A UN. UN PER A TOTS. Pólices pagades fins a la fetxa 11, cobrant els seus hereders pessetes 3.922'50. - Quotes assegurades 1.293, formant un Capital inscrit de 1.293.000 pessetes.

(Anunci aprovat per la Comissaria General de Segurs).

La correspondència al Director General don **A. Bieto Baldrich**

VIDRES PLANS

VIDAL GERMANS I C.

Martí Napolità (Alcañiz), 7

REUS